

DEBRECZENI ELLENŐR.

Politikai, közgazdasági és társadalmi lap.

A SZABADELVÉPÁRT KÖZLÖNYE

Megjelen hetenkint ötször, u. m. Hétfőn, Kedden, Szerdán, Csütörtökön és Szombaton.

Előfizetési feltételek:
 helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve.
 Egész évre . . . 10 frt.
 Félévre . . . 6 " "
 Negyedévre . . . 3 " "
 Egy órára . . . 1 " "

Előfizetheti helyben a kiadóhivatalban, **Kutasi Imre nyomdájában**, azután Telegdi K. Lajos és ifj. Csáthy Károly könyvkereskedéseikben, vidéken a postahivataloknál.

Hirdetési díj:
 öt hasábos példány 5 krajczár. Nagyobb terjedelmű a többször megjelent hirdeményeknél leegyesített törvény. Bármelyik napra hirdetési díj 30 kr. Nyitási költségek minden hirdetés után 20 kr. A hirdetéseknek mindenkor a kiadóhivatalban kell megjelenniük. A kiadóhivatalban a hirdetésnek meg kell jelennie a címet, a tartalmat, a megjelenési időt, a kiadóhivatalban a hirdetésnek meg kell jelennie a címet, a tartalmat, a megjelenési időt, a kiadóhivatalban a hirdetésnek meg kell jelennie a címet, a tartalmat, a megjelenési időt.

A mi meggyőződésünk.

Debreczen, mártius 25.

III.

Kifelé békét akarunk, befelé rendet akarunk. Ez az alap, melyen felépíthetünk egy mitvelt, erős, szabad és hatalmas Magyarországot.

Csak imént mondta egy oly ország kormányelnöke, mely pedig sokkal előhaladottabb, sokkal szerencsésebb viszonyok közt él mint a miénk s oly férfi mondta, kinek teste sebhelyekkel van tele a hazája szabadságáért vívott harcokból s kinek négy testvére halt meg a hazáért és a szabadságért, hogy a botor, esztelen igazságoknál véget kell vetni, mert „az igazságnak közepett, melyek a népek életét elsőtétítik, Olaszország nem fejezheti be sem erkölcsi, sem közgazdasági haladásának munkáját.”

Ez a mi meggyőződésünk is. Vannak idők, hol egy hatalmas igazgató sző, mely lázas fölbuzdulásra ragadja a nemzetet, csodákat teremt s évek munkáját végi egy pillanat alatt; de ott, hol a politikai igazgatósság rendszeres állapotú válik, sorvasztó lát az, mely a nemzet életére jelentős, oktan ábrándokba ringatja a népet s elveszi kedvét minden komoly, fáradságos munkától.

Szomorú példák állnak előttünk: Spanyolország, Görögország, szakadatlan politikai izgalmaiban, minden hónapban megújuló miniszterváltásai, elrögzösödött népeivel, fellengző ábrándjaival s nagyon is realis nyomorúságával. Szerencsére a magyar nemzet igen nagy része elég jókor belátta, hogy a küzdelem, mely a létező állapotok gyökeres fölforgatására irányult, abba kell hagyni. A Deák párt s a balközép egyesülése 1875-ben nem jöhetett volna létre, ha nem felelt volna meg a nemzet minden rétegében érzett sürgető szükségnek. Az általános lelkesedés visszhangja, mely a fusiót országsszerte üdvözölte, igazolta ezt. Az áradat csaknem egészen elsöpörte az ellenzékot, csak két kis töredéke a szélső jobb s a szélső baloldalon juthatott be a képviselőházba.

Hogy azóta az elégedetlenség száma megsaporodott, az tagadhatlan; de azon kellene csodálkoznunk, ha ez nem történt volna így. Tízszáz képzeltedűsi nép vagyunk, könnyen lelkesedünk s mindig többet várunk vagy jót vagy rosszat, mint a mennyit a valóság adhat. Az ország regenerálásának lassu munkája helyett csodákat várt a közvélemény Tisza Kálmán kormányára léptétől. Hogy erélyes keze megfékezte a mindinkább hetvenkedni kezdő nemzetiségi igazgatókat, hogy végrehajtotta a szélső föld felosztását, bevitte minden ármánykodás ellenére a népiskolákba a

magyar nyelv kötelező oktatását, hogy magyar nemzeti szellem vezérelte minden belügyi intézkedésében, az nem volt elég. Szerencsétlen körülmények, egymást követő inséges rosztermő évek, az európai krach folytán nálunk is beállt ipar- és kereskedelmi pangás, egy közelünkben dult nagy háború, mely fölünk is áldozatokat követelt, mind közreműködtek, hogy az állami gazdálkodásunkat elnyelással fenyegető deficit nem szállíthatott oly mértékben alá, mint azt óhajtottuk volna. A közgazdasági kiegyezkedés Ausztriával 9 millióval szaporította jövedelmünket; de nem elégítette ki az önálló vámterület s a védvamos politika hivat.

Ehhez járultak a személyes ambíciók, melyek ügyes számításal használtak föl a pillanat esélyeit, hogy minden, nem is mindig tisztességes eszköz, nyíltan és alattomban szítsák az elégtelenségek tüzeit.

Valóban volt idő, midőn a hangulat aggasztónak mutatkozott a pártra és kormányra nézve, mely ez idő szerint az ország ügyeit vezérli. Az ellenzék törekvése oda irányult, hogy a nemzetben félelmet és gyanút ébresszen föl, mintha alkotmányát, léteét fenyegetné veszély az uralkodó párt gyöngesége, lelkeltensége és rosszakarata miatt. A vad zaj, melyet az ellenzék csapott, nem a kormányt és pártját tettei bírálat alá, hanem szándékait gyanúsította, a tettek jövendő következményeit mázolta ki hihetetlen perfiáival sőtérre, jóslatokkal rémített s érvék helyett a szenvedélyekre appellált.

Igy csináltak azt a hangulatot, melynek el kellett volna separeálni a kormányt és pártját. Csak azt felejtették el számításukból, hogy minden ilyen lázas izgalomra meg kell jönni az ellenhatásnak. Meg is jött. Az ellenzék közönyvnek nevezte s zört. Az ellenzék, hogy az emberek kezdenek meghidegülni az ellenzék frázisainak legnagyobbbb szeritü produktumai iránt és a lármás opponálás dicsősége iránt kihalt az érzék maholnap e fölvilágosodni kezdő nemzedékből. Lassanként mindinkább nő azok száma, kik lepezőleg fordulnak el a politikai humbogtás s dolgokait után látnak. Lassanként mindegyre szélesebb körökben érlelődik a meggyőződés, hogy nem a politika szüntelen hánytorgatása, hanem a munka, a szorgalom, a tudomány, az ipar emeli nagygyá a nemzeteket.

Ez a mi meggyőződésünk. S követjük azt az utat, mely nézetünk szerint erre a legbiztosabban elvezet.

De most vesztünk észre, hogy megint úgy járunk, mint tegnap: még valami elmondandónk maradt holnapra is.

— A szegedi királyi biztosság és a biztosi tanács müködésének ideje jöve hō végével lejár. Mint a „Szegedi Nép” értesül, az intézmény tartama egy évvel meghosszabbították. A királyi biztosság, írja a nevezett lap, tehát folytatni fogja Szeged rekonstrukciójára fordított tevékenységét, mely körülmény csak erősítheti a Szeged jövőjébe helyezett reményeket. A biztosi tanács be fogja végezni a törvény értelmében rábízott munkákat, azaz ki fogja osztani a könyvirodalmányokat és végrehajtani a kisajátításokat. Ezen teendőket három hónap lefolyása alatt bevégezhetni vélik, mely idő nézetünk szerint alig lesz elegendő. Az említett teendők befejeztével a tanács elnapolhatik, és csak esetről-esetre, a mint szükségessé mutatkozik, fog egybehivatni. Az építkezésre való felügyelet az állam által ki-nevezendő szakközvegekre lesz bízva.

— A közös hadügyminiszterium s az osztrák és a magyar honvédelmi miniszteriumok küldöttségéből alakult vegyes biztosság, melynek feladata a véderő törvény reviziójáról szóló törvényjavaslat kidolgozása, az új Presse értesülése szerint pár nap előtt megkezdte müködését. E vegyes biztosság továbbá hivata van arra is, hogy a véderő törvény végrehajtására vonatkozó rendelet módosítása felett meggyezzenek. A két kormány azt kívánja, hogy a biztosság lehetőleg gyorsan dolgozzék s munkáját még a parlamenti szünetidő alatt fejezze be, hogy a törvényjavaslatot minél előbb be lehessen terjeszteni a parlamentek elé.

— Az izraelita iskolaalap tárgyában f. hó 22-én értekezlet tartottat a közoktatási miniszter elnöklete alatt, melyre többen meghívtak mind a congressusi, mind az orthodox zsidó hitközségek részéről. Több lényeges kérdés, mint a rabbi-seminarium, tanítóképzés, a thalmud thora segélyének megvona, az elemi iskolák azonnali segélyezése stb. kerültek tárgyalás alá.

— Az osztrák urakháza elfogadta a költségvetésről és a 20 millió aranyjárdék kibocsátásáról szóló törvényjavaslatot, de Schumering a többség nevében azt a megjegyzést csatolta hozzá, hogy ezt csak objectiv okokból teszik, ez elfogadását azonban semmi esetre sem szavaznak bizalmat a miniszteriumnak. — A pénz tehát megvan már most, csak a bizalom nincs meg. A parlament csendesen tovább folytatja tárgyalásait, a miniszterium is nyugodtan tovább kormányoz. — Furcsa állapot!

— Hogy bannak el a rakonczátlan sajátóval a francia köztársaságban? A budapesti „Ellenőr” rovása bōl vesztünk át a következő figyelemreméltó sorokat:

Párisban van egy elézlap — a Tribunal — melyet hol szövege, hol rajzi miatt már tízezerszer ítélték el különböző büntetések. Legújabbban azzal gyűlt meg a baja, hogy Ferry közoktatási ügyért felakasztotta in effigie orránál fogva egy bitóra, mely a híres 7-dik paragrafusból volt alakítva. Ezen képtől 500 franknyi pénzbírságra ítélték a szerkesztőt. Mit szólnak ehöz azon bizonyos haránkfai, kik szerint Magyarországon nincs szabadság? Vajjon hogy élének meg a francia köztársaság democraticus világában?

Lim-lom.

— Furcsaságok.
Párbaj hírlapírók közt.
Hoitsy Pál, a „Függetlenség” volt

A mily tulbajása az előzőekben ségnek a bók, a mint tővedhet a pajzánosság és könnyűség a kaczeróságba és könnyelműségbe: éppen úgy váhatik a kisded kicsinyesség és erőtlenlé, a nagy együgyűség s a kedélyesség érzélgőssé. Úgyelünk kell tehát a határna, mely mindezeket egymástól elválasztja.

XV.
Az ilyen üres bókokat tette nevésgessé Dickens hőhírjában, ki biztatja az elíteltet, hogy semmi bántódása sem lesz, csak lépjen szépen a vépádra — és Moliere Tartuff jében, hol Loyal nemes végrehajtót tisztelt teljesíteni jelen meg egy szegény családnál s meg tudja adja elő a dolgot, mintha ők tartoznának neki hálával; ilyen alakoktól hemzseg a „Precieuses”-ök dicső kompiánja is XIV. Lajos korában s hogy olyan messze ne járják: korunk fiatalágának nagy része is.

XVI.
Kinek virág kell, nem hord rózsaberket; A látni vágyó, napba nem tekint. Kéjt veszt, ki sok kéjt szorakozva kerget, Csak a szegénynek nem hoz vágya kint. Ki szívből és ki lélekben nemes volt, Ki élet szomját el nem ágetti, Kit gőg, mohó vagy s fonyt el nem varasztolt; Földön honát csak olyan lehet, Ne néz, ne néz hát vágyaid tárolába, Egész világ nem a mi birtokunk; A mennyit a szív felöphat magába; Sajátunknak csak annyit mondhatunk.

ideiglenes szerkesztője azt gondolta, hogy tanács neki is sikerülhet egy pistolylövéllel a golyóba lehetni, azért leutazott Kolozsvárra s ott Bartha Miklóssal a „Magyar Polgár munkatársával” hírlapi polemia miatt párbajra kelt. Több golyót váltottak, azonban egyiknek sem esett baja. — Bizony kár volt azért a sok utiköltséget.

Istóczy és a barcsi zsidók.

Barcsról írják, hogy Istóczy — a zsidóságunk Palesztinában leendő megtelepítése ügyében tett ismeretes indítványa alkalmából a barcsi zsidók táviratilag üdvözöltek, egy-szersmind kérték az alkalmat, hogy eszközöljék ki számukra Jeruzsálemig felmenetlegyet. Erre Istóczy azonnal azon választ táviratolta, hogy igen szívesen szerez, nem félhanem egész ingyenes menetjére igazolványt. (?)

Megszökött szerkesztőség.

Ez is corruptió. Egy függetlenségi revolver journal, — ki ne hallotta volna híret az „Uj Budapest”-nek? — szerkesztőségi tagjai és kiadói, a hivatalba felfogadott emberek kaitóival megszökötek. Ez a hírlap is azok közé tartozott, melyeket, nagy piakaton, arasznyi vörös betűkkel hirdettek a vidéki városok utca szögletein.

Külföld.

— A választási harc Angolországban napról-napra hevesebben folyik s a választás fészült nyíelemmel kiserik európa szerte, mert úgy látszik, hogy a választástól függ, ha nem is egészen, de némi részben a világ békeje. Ha a tory párt győz s Beaconsfield lord marad tovább is a kormány élén, bizonyosan tartják, hogy Angolország csatlakozik Ausztria-Magyarországhoz s Németország szövetségéhez s e hármis szövetség elég erős lesz, hogy mindenkit visszarasszon, a ki a békét meg-háborítani akarja. Ha ellenben a szabadelvű párt győz, akkor a be nem avatkozás és a munka barátság politikája emelkedik érvényre Angliában. A szabadelvű pártvezérek közül a többi nem dühökődik ugyan oly féktelenül monarchiák ellen, mint az öreg Gladstone, de nem barátnak egyik sem.

— A bécsi angol nagykövet nyilatkozta. Northcote miniszter Hackneyban (London) a választók mezeitingű beszédet tartott, melyben élénk rosszalást fejezte ki Gladstone kifakadásai fölött, melyekkel Ausztriát megtámadta. Felolvasta Lord Elliot angol nagykövetség selyben az mondatik, hogy Haymerle báró osztrák-magyar külügyminiszter óhajta, hogy Gladstone által Ausztria-Magyarországot urakodójának tulajdonított nyilatkozatát a parlamentben vagy a sajtó útján megczófol-tassák. A midőn Elliot lord a császárral Gladstone beszéde fölött beszélgetett, úgy látszott, mintha ő félsége azt mulatságnak találja, de boszankodást föltette nem mutatott. Elliot tiltakozik az ellen, hogy „a császár esetleges megjegyzését ismételte és elferdítette volna”.

— A francia kormány már aláírta a felhatalmazással nem bíró szerzetes rendek ellen alkalmazandó rendeleteket.

— Sandor czár felköszöntője. A német császár születésnapja alkalmából diszcedő volt a teli palatában. Sandor czár a következő felköszöntőt mondotta francia nyelven Vilmos császárnak: „A császár uralkodási jubileumom alkalmával újabb bizonyítékot adta iránym-ban érzett tartós barátságának, amidőn nekem két levelet írt, egy nyilvánosat, melyet siet-menközvetlenül és egy magánjellegűt; mindakettő megindított engem. — Eu is oszton az azokban kifejezett érzelmeiket és óhajtatokat és bizton számítok arra, hogy a két nemzet közt megmarad a szárazos viszony és meg-szilárdul a kölcsönös jólet előmozdítására. Eu

Róma megszállása.

— Leleplezett titkok a közelmúltól. — Az olasz képviselőház legutóbbi vitája alkalmával szemükre vetette Cairol a jobbpártiaknak, hogy ők magukra hagyatva, sohasem foglalták volna el Rómát. Ezzel összeköttetésben a következőket beszéli el a „Gazetta Piemontese”

1870. szeptember elején, la sedani katasztrófa és a francia köztársaság kiküldtása után, Róma megszállására nagotta a közvélemény a kormányt. Szept. 7-én korjegyekben tudtatta Visconti-Venosta a hatalmakkal, hogy Olaszország, a zavargás megelőzése végett, kénytelen megszállani a római területet. Abban a veszedelmes időben magához hivatta Victor Emanuel király Ponzá di San Martino grófot, az állandó parlamenti bizottság elnökét, a ki a conservatív külső alatt valóban szabadelvű eszméket táplált, ezenkívül szilárd és óvatos is volt.

Ponzá di San Martino Róma megszállását ajánlotta, mert így kedvező alkalom aligha fog többször kínálkozni; de azért is, mert a köztársasági párt igen veszedelmes fegyverül fogja felhasználni a római kérdést. A király előtt kijelentette, hogy koronáját kockáztatja ha nem határoz gyorsan Victor Emanuel akkor fölszólította a grófot, hogy legyen közte és a miniszterek közt közbenjáró, a kikről tudta, hogy nem barátai ennek a vállalatnak. Ponzá kérte a királyt, hogy saját kezével irt levelet adjon neki, a melyben tudatja szilárd elhatározását, hogy meg aka, ja szállani Rómát. Victor Emanuel eggedett némi vonakodással. Ponzá elment tehát a minisztertanácsba, a mely akkor gyűlt össze.

a császárnak és királynak, az én legjobb barátomnak egészségére írtam poharam. Oltalmazza őt az isten, nekünk pedig engedje remélni, hogy még sok évben meg fogjuk ünnepeheltai születésnapját.”

Somoskeőy híres kalandjaiból.

— Egy szedőgő életének adatai. —

A bécsi rendőrség, miáltal Somoskeőy Bécsben vizsgálói fogságban ült, életéről a kevetkező érdekes adatokat gyűjtötte össze: Somoskeőy 1876-ban legelőször Londonban tnt fel, hol az „Alexandra” szállóban igen egyszerűen élt, megismerkedett Greger Miksa magyar borkereskedővel és Brimingham Ottóval előbbinek jó barátjával. Ezekből 95 font sterlingre szóló váltót esalt ki. Megszökött Liverpoolba, honnan 1876. ápril 21-kén New-Yorkba hajózott.

1878. második felében ismét visszatért Londonba, akkor már mint Vésy Victor gróf, a párisi keleti akadémia elnöke, s megismerkedett egy dr. Gredrod nevű tudóssal, ki őt a legelőkelőbb társaságokba bevezette s Anglia legnevesebb tudósával megismertette.

Újabb londoni tartózkodása alatt megismerkedett egy Moreton Craigyevu, gazdag és előkelő családból származó asszonnyal. Somoskeőy e hölgy előtt orvsnak mutatta be magát. Kisérte Moreton Craigyevu asszonyt utójában Pauza, Nizza és San Remo-ba s ez utóbbi helyen följárolta neki kezét, szívét. A gazdag hölgy elfogadta az ajánlatot s 1879. február hóban a házassági szerződést megkötötték. Vésy Victor gróf, e néven ismert Craigyevu asszony, nejeinek nászajándékul nápolyi birtokát, a „Spinola” palotát biztositotta.

A „Spinola” palota természetesen nem létezik. A kalandor 1875-ben New-York államban egy Sarah Gibson nevű hölgygel is összeköttet, ki Victor gróf 14 éves fiával jelenleg New-Yorkban él. Mrs. Moreton Craigyevu a kalandor jelentékeny összeg erejéig meg-csalta.

Mindazona helyeken, hol időzött, megemlékezett a szegényekről is, mint azt hivatalos levelek is bizonyítják. Az erre való pénz-tízintén a Craigyevu 150,000 frankból vette. Így a múlt év december havában Vésy Victor grófvelel 800 frankot adott Parisban a hajléktalan szegényeknek téli ruhák beszerzésére. Múlt év februárban Somoskeőyöt tudvalevőleg elfogták San-Remóban, Rómába tolon-czózták, később pedig biztos fedezet alatt kiszállították Ausztriába, hol már évek óta nyomozták. Bruckban a Mur mellett, emlékeztünk még rá, sikerült az ügyes szedőgőnek az indóházban kiserítőül megszökni. A san-remoi elfogatás azt idézte elő, hogy Somoskeőy szakított Craigyevu asszonnyal.

Néhány héttel a brucki szökése után Somoskeőy ismét megjelent, ezuttal Londonban, mint „Gróf Viktor de Vésy, a párisi keleti akadémia elnöke.” Megemlítendő, hogy ez intézet a furlangos szedőgő tulajmánya. Midőn most harmadszor Londonban tartózkodott, kiválólag vegyes tudósokkal igyekezett érintkezni.

Körve teljesen sikerült s néhány ismerőse, kik közhivatalt viseltek, tisztelőitère hivatalos lakomát rendeztek, melyre London leg-híresebb férfait hírtak meg. Egy szerencsétlen csiny kénszerítette akkor Somoskeőyöt, hogy Londont titokban elhagyja. Broff tanárral ugyanis, ki szabadalommal bír a vsuak rossza ellen való conserválásra, tárgyalást kezdett e szabadalom megvételére. De gyanússá tette magát és meg meiótt a tanár a szedőgő számadására vonhatta volna, ez Londonból eltűnt.

Megemlítendő végül, hogy Somoskeőy 1874. febr. 14-én Orleansban csalásért 12 hó-

A „Debreczeni Ellenőr” tárcája

A kellem és a nő.

— Aesthetikai csevegés. —

Irta: Dengi János.

(Vége.)

XIII.

Ha a kedvesség állandóan megmarad s szokássá válik: külső kifejezése akkor illeendőségnek nevezetik. Ez tulajdonképen egy az udvariassággal. Az ilyen nő (s itt már mi is előtérbe lépünk) tehát az ilyen férfi is, ügyes, alkalmaszkodni tud mind a körülményekhez, társasága óhajtott lesz a kövéllemes. Szép magaviseletnek is mondhatnók, mely tiszta erkölcsi alapon áll s tettei önként, a lélek természetességéből folynak. Ennek nincs szüksége az etikette szabályaira, „finom társalgó”-ra s több efféle, mely meg híven elmondja, hogyan kell a katalant fogni, milyen nyakendőt kell tenni, mit mondjon az ember ha az első visit alkalmával megbötkös s az előzöld hölgy tykszemére hág: efejeit vagy maga se tudja az elveket, melyekkel minden körülmények közt udvariasnak lehetünk. Ha ez udvariasságnak nincs erkölcsi alapja, jelentéktelen, üres udvariasság lesz, a miyenek például a kőszőnő és a bókók. Akárkinek elmondjuk, hogy „alásatos szolgálja” vagy „kezet csokolom” anélkül, hogy eszünk ágában is volna magunkat ezért „alásatos szolgáljának” tartani vagy hogy azonnal készek volnánk az illető kezére csattanós puszt nyomni! Koránt sincs ez azonban mindig így s nagyon kétel-

napi súlyos börtönre ítélték. A párizsi főbírósági bíróság 1877. április 6-iki verdiktjének erejénél fogva azonban ismét szabadlábra helyezte...

Sport.

Magyar lovak külföldön. Németországban még nem nyit meg a campagne; ott is miként nálunk, még csak az idomító-pályákon folyik a munka...

Napi hírek.

József főherceg és a magyar ipar. A pozsonyi tanműhely házipar szerel között több művészi kendő is ki volt állítva a székesfehérvári tárlaton...

A debreczeni statusquo izraelita hitközség előjárásaitól a következő sorokat kaptuk: A helybeli „István” gőzmalom társulat f. hó 23-án a helybeli izraelita kórház javára 20 forint adományozni kegykedett...

Ezt is jó ha tudják, a helybeli gazdaszónok Debreczenben eddig a borony vágó asszonyok társulata csak is hat napos boronyának a husát árulhatta, most azonban a társulat megújva a megszokott folytonos zaklatásait ipar engedélyért folyamodott...

Temetés. Derék kereskedőnk Zádor Lajos 4 éves kis fiát ma d. e. 10 órakor helyezett el örök nyugalomra. A temetésen igen nagy számú résztvevő közönség jelent meg...

A Székely Katalin című operette már kedden aligha nem színe kerülhet. Szathmári Árpád a darab rendezője még mindig a fővárosban van...

székely Katalin című operette már kedden aligha nem színe kerülhet. Szathmári Árpád a darab rendezője még mindig a fővárosban van, mert ott Székely Katalin csak tegnap adták elő még pedig tisztán csak azért, hogy a Szathmári Árpád felutazása ne kárba vessen...

Gyászjelentés. Mély fájdalommal tudatjuk forrón szeretett édes anyánknak, illetőleg nagyanyánknak néhai öv. Károly Antalné, szül. Pfütznér Erzsébet asszonynak folyó hó 24-én délelőtt 9 órakor, életének 70 ik évében, végegyongulás következtében történt gyászolt halálát...

Köszönetnyilvánítás. A helybeli „István” gőzmalom társulat f. hó 7-én megtartott nagyon tisztelt közgyűlése által, a debreczeni négyelet árvaháza javára megszavazott 30 — azaz harminc forint kegyes adománya hozám beküldvén. A négyelet nevében a legnagyobb köszönetem mellett van szerencsém nyugtázni, Debreczen, 1880 mártius hó 25, Márton László nő egyleti pénztárnok.

Színházunkban holnap és holnapután nem lesz előadás. Vasárnap husvét első napján pedig a színházi nyugdíjintézet javára rendeznek előadást.

Jól megadta a bor árát. Tegnap a baromvárosban egy ur ugyancsak jól felöntött a garatra, és mindenkébe bele kötött, annyira hogy egyik másik emberrel tetlegességekre is vetemedett. A vége az lett, hogy a kapitányi hivatal megbüntette és a szegény pénztárára 50 frot fizetett.

Nyilvános köszönet. A debreczeni iparos ifjak önképző s betegsegélyző egylete könyvtára részére t. Barta Lajos ur 6 drb könyvet ajándékozott. Kegyes adományáért forradja hálás köszönetemet az egylet nevében. Kelt Debreczenben, 1880. március 22. Jubász József könyvtárnok.

A nagyerdei fürdőház holnapot kezdve ismét átadják a közhasználatnak. Ugy a kad mint a gőzfürdő teljesen renováltatták. A bérlo egyszersmind gondoskodott hogy az étteremben jó ételeket és italokat is lehessen kapni.

Egy anya a ki gyermekét keresi. A szülőknek intó például szolgálhat a következő eset: Szivszagot látványt nyújtott ma egy az utcán lélekszakadva összevissza csaknem öntudatlanul futkosó anya, ki mindenütt gyermekét kereste. Minden kávéházba, csaknem minden boltba bevezette, egyik utcán ki, a másikon be futott, sirva jajgatva s mindig gyermeke nevével kiáltva. A gyermek a reggel ment el a háztól és sem dőbe, sem jóval azután nem került haza. — Végre egy délután három óra felé azzal az örömhírrel lepték meg az utcákon kóválygó anyát, hogy gyermeke már otthon van. — Egy jóra való becületés ember vitte haza a vasutól, hova kitévedt s a hol kedvetelve játszott a kavicsokkal. — Szerencse hogy az alig négy éves kis fiu megtudta mondani meg azt is, hogy merre laknak.

Esküdtársi tárgyalás. Az „Egyetértés”-nek a hatvan-utcai tünetések alkalmával felmerült lázításai perében tegnap tartotta meg tárgyalását a budapesti esküdtársak. A vádlottak — mint rendszeren, — 9 szóval 3 ellenében felemltek. — A szolnoki tiszai hidra néve felme-

lőtt aggályok elosztására a tiszavidéki vasuti igazgatóság egy nyilatkozatot tesz közzé, melyben részletesen leírja, hogy mily szigorú körülmények között lett az említett hidrét évben több-ször hivatalos közegek által megvizsgálva, de mindannyiszor úgy találták, hogy: a hidr goudosan eszközölt fenntartásánál fogva nemcsak a biztos forgalom minden igényeinek teljes mérvényben megfelel, hanem e hidr a ket-tős mozdonyal tett terhelési kísérlet alkalmával, a várhatóan is kedvezőbb szilárdságot mutatott, a mennyiben a hidr szerkezet-nek lehajlása és a jármóknek ingása elméletileg megegyezett méreteknél jóval csekélyebb volt. Azon körülmény, hogy viharos időben mindig előbb egy vasuti mozdony megy át a hidon, csak mindenki által helyeselhető elő-vizsgálattól történik. Azt hisszük, hogy e nyil-atkozattal tökéletesen megnyugtató az utazókat.

Josika Kálmán bárót, volt országos képviselőt e hó 19-én temették el Varfalván, miután holttestét hazahozták Olaszországból. A temetésen Tordamegye főispánja, br. Kemény György vezette alá a megyei tisztikar testületileg jelent meg.

Megfaglott. Orosházán a mult csütörtök este iszonyú hóvihar dúhogott. Egy tanayi asszony két éves leánykájával a szomszéd tanyáról hazafelé indulván, a vihar egy hóval tele árokba sodorta őket, a hol másnap reggel a kis leányt már halva, az asszonyt pedig dermedten találták meg még éle, de elő állapotban, hogy fölgöngyölése alig várható.

Értesítés.

Igen tisztelt barátomat, ismerőseimet és a mélyen tisztelt közönséget bátor vagyok e lap mai számának hirdetési rovatában olvas-ható közléselemre figyelmessé tenni és tiszteletteljesen felkérni, hogy az általam képviselt ügyet nagybecsű bizalmukra és támogatásukra méltán szívekedjenek; megelégedve teljesen győződve, hogy a hozám forduló bizalmat mindenkor szakiavatott, előzékeny, pontos és reális eljárás által igyekvendem igazolni Debreczen 1880. január.

M. Kóssa Albert

A „Magyar-Francia biztosító részvénytársaság” vezénylő titkára.

Színház.

Szerdán Hevesi Gábor újonnan szerződött tag felléptével „Csók” került színe. A tegnapi előadás egyes szerepeket kivéve, meglehetősen vottantottan folyt le. Nem mondjuk, hogy a főbb szereplők nem igyekeztek szerepeik savát, borsát kiaknázni, azonban hiányzott az őszhang, mely nélkül pedig az előadás nem lehet teljesen élvezhető.

Hevesi Gábor a királyt játsza, szép szavú hatás nélküli szerep, a melyben kedvelté teheti magát a színez, de falrengető diadalokat nem arathat. A bemutatás sikerült s határozottan mondhatjuk, hogy Hevesi szerződtetésével nyert színpadunk. Akja meg-nyerő. Szép erős hangja van, melyet az ifju, és sokat ígérő színez már is jól tud banni. Az első felvonásban tartózkodó volt ugyan még, de a második majd a harmadik felvonásban mindinkább belemegedett s a király-névali jelenése méltó elismerést érdemel.

A tábarné gyönyörű szépen szavalt, a Dómjén Róza Maritája pedig méltán sorozható legjobb szerepei közé. Sokkal otthoniasabb volt, mint első alkalommal. A csók definícióját oly kedvességgel szavalt, hogy perczig tartó tapsokat kapott. Laurer né Angélaban ismét megmutatta, hogy szerepeit mindig kelő értelmességgel játsza el s az el-

ismerést akkor is ki tudja vinni, ha nem tulajdonképeni szakmakörében játszik. A segéd szerepek kiosztása körül egy kissé jó lesz több gonnot fordítani, nehogy a tegnapihoz hasonló botrányos belesülések gyakorialk legyenek.

Irodalom és művészet.

Hubay Jenő és Aggházy Károly Párisban tartózkodó fiatal művészeink április 13-án hangversenyt fognak adni, melynek program-jában Liszt, Goldmark és a hangversenyzők neveivel találkoznak.

A kolozsvári színház tagjaiból alakult társaság május hó folyamában fog Bécsben vendég szerepelni. A népszínház tagjainak bécsi vendég szereplése ügyében a tárgyalások, mint említettük, nem vezettek eredményre. A kolozsvári színészek Bécsben először fogják előadni b. Kemény Endre új népszínművét.

Bem apó szobra, mely M. Vásárhelynek van szánya, tökéletesen elkészült s a bécsi cs. kir. ércöntőde a napokban indította utnak Budapestre, hol, mint halljuk, a képző-művészeti kiállításon ki fogják állítani.

Magyar- finnbarátság. Ifj. Szinyei József üdvözlőre, ki tudvalevőleg kedves finn leányt vesz feleségül, Komócsy József örök ifju poetánk üdvözlő költeményt írt, mely számos finn kifejezéssel van szaturálva. Az a költemény eljutott Helsingforsba is, hol a finn-magyar barátok által meleg rokonszenvel fogadtatták. A költeményt nyomban le is fordították (mint értesülünk, a fordító Jalava Almborg Antal), finn nyelvre és közzé tették a legtekintélyesebb finn lapban. Komócsynak pedig küldtek egy köszönő levelet, mely áradozik az elismerés és barátság kifejezéséről és élénk bizonyosság a mellett, hogy az északi kis ország népe meleg rokonszenvel viseltetik irántuk.

CSARNOK.

Melyik vasut jár a világon legsebesebben.

Félszázados fenállásának ünnepeit ünnepe Stephenston táltalmánya a mult év október hó 6-án. Alig merték a legvéresebben reménylők is hinni, hogy a fejlődés e terén oly rohamos, oly óriási lesz.

Vaóban, a távolságok bénító sályát nem érzi az emberiség többé közlekedési viszonyai-ban. — A vasuti vonatok meglepő gyorsasága feledtetni a mértékeket ezreit, ezeket alig számba vehetően redukálja.

Nem lesz érdektelen, ha rövid összeállításban közölve lesz a világ legelsőbb rangu vasutain az eddig divott és divó legnagyobb sebesség — melyvel vonatok minden szerencsétlenség nélkül közlekedtek.

Az egész világ vasutovonalai közül — az egyesült angol királyság vonalain közlekednek a vonatok a legnagyobb sebességgel, mely sebesség jóval felülmúlja, Németország, Franciaország, sőt még Amerika vasut vonatainak sebességét is.

Igy a „vilámvonatot” Párisból Marseilleig a 867,25 kilométernyi utat e két város között 15 óra és 21 percz alatt teszi meg.

A Berlin és Köln között közlekedő expressz-vonat — az 586 kilométernyi utat 9 óra 26 percz alatt végzi.

A skoczia postavonatot elhagyja a londoni Euston állomást 8 óra 50 perczot este és Edinburghba ér 6 óra 45 perczor másnap reggel.

Az expressz vonatot, mely Ling's Brosstól Edinburghig megy e távolságot a mi 639 kilométerre van, 9 és fél óra alatt teszi meg.

A Paddington és Plymouth között köz-

lekedő gyorsvonat és az irországi postavonatot Londonból Holyheadig óránként átlag 65—67,5 kilométer sebességgel járnak, hasonlóan a Skócia főbb vonatok is.

Ezek ellenében a Németországban közlekedő leggyorsabb rövid távolságu gyorsvonatok, mint pl. mely Spandau és Steudal között közlekedik, a nélkül, hogy egyszer is megállana, végzi a 93 kilométernyi utat 1 óra és 17 percz alatt, vagyis óránkénti sebessége seholsem állván meg: 74 kilométer.

Angliában az azonban a rövid távolságu gyorsvonatok sebessége óránként kivétel nélkül felülmúlja a 75 kilométert, ezek sebessége 10—12 földrajzi mértföld között változik. A „Great-Western” pályavonatai pl. Londontól Swindonig óránkénti 85 kilom. sebességgel jár. Az amerikai pályákon nem közlekednek ily sebességgel. Igy a futár vonat, mely New-York és Washington között rendszeren közlekedik a 370 kilométernyi utat 6 óra alatt végzi, óránként csak 61.66 kilométer sebességgel halad.

New York és Philadelphia között a futár-vonatot mely csak kétszer áll meg 64.36 kilométer sebességgel jár.

A külön posta- és futár-vonatot, mely a New-York Central és Hudson-River pályán Albanyig megy és csak kétszer állván meg, e távolságot 4 óra 5 percz alatt végzi, óránként 68 kilométer sebességgel halad. Szóval az észak-amerikai vasutakon nem járnak oly felette nagy sebességgel. Igy például az oly sokat emlegetni hallott Pacificue pályán még a különvonatok sebessége sem multa felül eddig soha a 68 kilométert óránként. E számok azonban élesen kiríznak, ha ezek mellé állítjuk saját vasutaink a közlekedés sebességét. Igy a Budapest-Ruttka között közlekedő gyorsvonatok, mely a magyar pályákon a legsebesebben közlekedik, óránként csak 39 kilométer sebessége van.

Vagy vége az osztrák államvasut Budapest-Bécs közötti gyors vasutat, ennek óránkénti sebessége 44.4 kilométer! A felhozott példák szolgálhatnak ösztönzésül arra, hogy gyorsvonataink és főleg rendszeres vonataink is nagyobb sebességgel járjunk, mert a nálunk divó sebességk nincsenek arányban, a veszély rovása nélkül megengedhető czélszerű sebességekkel.

Piaczi árak 1880. márt 23-án.

Table with 2 columns: Item and Price. Items include 1 hectoliter buza (9.44-10.74), 1 kétszeres (7.82-8.46), 1 roz (6.84-7.66), 1 árpa (4.06-4.66), 1 zab (3.42-3.90), 1 tengeri (5.35-5.86), 1 köles (6.18-6.52), 1 köles kása (11.40), 1 zsák burgonya (2.40), 100 kilo szalonna (56, 57, 58), 100 kilo hajt (56, 57, 58).

Felölös szerkesztő: Kutasi Imre. Főszerkesztő: Vértési Arnold.

IGÉRVÉNYEK fónyemény: 400,000 frt, huzás 1880. april hó 1-én.

Hitelintézet sorsjegyre 4 frt 50.) és bélyeg Bécs városi (2 s -) az „iparegyesületi tak és hitelintézet”-nél.

77. 2-3.

Advertisement for 'A MAGYAR-FRANCZIA BIZTOSÍTÓ-RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG'. It details the company's capital of 10 million francs, its headquarters in Debrecen, and its insurance services across various regions. It lists directors like M. Kóssa Albert and Moskovicz m. k., and mentions a 400,000 forint fund. The ad is dated 1880.